

א) נעלם ט. יבמות יט. טה. שמונת לג. א) ג'ביד יקו. א) ב"מ י"ב ג' גיטין ל, ד) ד' יני: ד"ה אפשר ללמס ולמודו. א) ז"ל שהיית, א) שלל לא חלופיו ליד ז"ק, א) מנאן שיך לז"ב, א) זבעליס הסיך ואחרי מהיך ספק מעשר אין סון ז"ק, א) ז"ל דלל קייאלת השס דדיה טי' ללמס ממה נפסך טו, א) דחי אפשר ללמס אינו קדוש ז"ק, א) ז"ל שהיית, א) ונעשוין עיך כפת פירש פירי של תמר שאינו מתגבל לעולם,

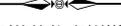
הגהרות הב"ח

א) ב"ב הכא נמי ליפלגו: א) רש"י ד"ה וזה תשמעין וכו' זיפה השומן מחבירו ואומן: א) ד"ה וזיין וכו' ללגי ואלו בסריקין דין טו הק"ד: א) ד"ה שחיבי וכו' דהא לא ביה חליפוי: א) רובי (נדק הקודס ד"ה אפשר וכו' הוא קדוש כיון דאי אפשר לצמצם אינו קדוש כ"י:

מוסף רש"י

עד דאכלת כפנייתא. תמריס כבבל שחיית מעדן עמקן ולא היית עוסק כמורה ומקנתו היה (השבי"ט ב"ב א). עשר שאינו זוכה כדוכה. בתקופות הרבה מפני תקנה עשו כך, לר' יוסי גיטין ק"ו: נטו) ע"כ המנקה כחלש היות ומלכות חיות ועופות ומזלזל חרש, ונכונותו (כאן) כל שחלפיו כדן סתן פטור מן הממנות, ובמנהל דמיסן אוחזין (ב"מ י"ג) שזכור את הפועל ילקט טב אחרי, ולש"ס שאין זכה לקטן עשאוהו כוכה, ובכילן יט לומר מפני תקנה עשו (גיטין לז).

שיטה מקובצת

א) אלא דרבי"ע להני תנאי אפשר: א) אומר תבהן דבורי: א) כחוש אות ה' נחוק: א) א"ל אדאכלת כפנייתא כבבל הרגימנא אגן הכא מסיפא: א) ליריהו דבהן שניהו רבנן כמאן כר' זבניה נחליה לישראל: א) חליפיו ביד וכו'ל לקמן בסמוך: א) כהן נמי: א) הכי והא תני: א) השור האחד מחבירו: א) ומעדן את עצמך: א) ומתדנא ליה ניהלך: א) דריה הוא שרייה חיבת ניהור נחוק: א) שאין חליפיו ביד כהן שלא נטל כהן כלום תחתיו כגון תמני דקתני זכר: א) בחליפיו ליד: א) אין ס"א האחד עשר קדוש: א) ע"ז דרל קריאת: א) קאי אר' יוסי דבפ': א) אחרינא הוא משום: א) למאי דפרישה: א) דהתם כחידאיה כר' יוסי אמר' לא מוקמינן:

סבר לה כר' יוסי הגלילי. וקא מיבעיא לן לרבנן: **אי אפשר ללמס**. הילכך לא היו עורפין דכל אחת ואומרת אני איני קרובה: **אפשר ללמס**. וקרובה אפילו קרובות: **ויטנו**. כדפרשינן לעיל^א: **דכוני ענמא אפשר ללמס**. דכרבי יוסי הגלילי סבירא להו: **מאי הוי עלה**. אליבא דרבנן: **שמי עגלות**.

לחפשי ללמס וקרובה אפי' קרובות: **ליוסי סרפי**. דהא לא מני לאתנויי דהא שתייהן שוות: **א"א ללמס**. הילכך מנז לאתנויי: **הואו דרביא נפק ברישא**. דמרוז בריאותו קדם את אחיו: **הכהן נוטל כחוש**. לרבי עקיבא: **והא משמינים סנו**. דמשמע מה שיפה א) א) השור מחבירו ואומן **דמיס יחלוקו**: **דאדילנל כפנייתא כבבל**. בעוד שהייתה^א אוכל תמריס **כבבל ומעדן** א) **עמך**: **סרגימנא**. להאי מילתא דר' עקיבא דייקנא לה **מסיפא: דני הדדי פליגי**. דלתרווייהו יהא חלק בשניהם ה"ג יחלוקו את החי: **שומן יהא זיניסן**. מה שאחד שמן יפה מחבירו יהא נוטל בזניהם ועליו יבאו לדין ויטעון ישראל לכהן אייתי ראיה כו' כי היכי דסבר ר' עקיבא כפיסא המוציא מחבירו עליו הראיה: **מאי טעמא דר"מ**. דקתני סתמא דמתני' חייב במתנות: **אי כבוד הוא כוליה דידי**.

והאי דשקיל אנא הוי חולין ומהדרנא יטו לך ניהלך ושקילנא מתנות מיניה: **עשו שאינו זוכה כוונה**. אש"פ שלל זכה כהן צהאיך דהא לא מטא לדיה מעולם עשאוהו כאליו זכה צו הואיל ומעיקרא הוה שיכא זיה יד כהן דשנא לדיה יט נינהו שויה רבנן כמאן דמטא לדיה לשום כבורה: **וזיין ליה לישראל כמזמיה**. והדר שקליה לאיך חילופיה וככור שמכרו כהן לישראל פטור מן הממנות דאיתקש ללגי ואיל א) צפרקא קמא (לעיל דף

ב) בספק כבוד א) שאין א) חליפין ביד כהן. שלל נטל כלום תחתיו כגון דקתני מתי^א: א) זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום והאי זכר ספק כבוד הוא שמא יראה נקבה תחלה וירעה ויאכל בזמנו לבעלים: **שחיבי כממנות**.

דהכא ליכא למימר עשאוהו כמי יט בחליפין ליד כהן כלום: **אי מחייבנא ליה**. ללספק כבור כממנות אחי למימר חולין גמור הוא ואלו למישרי בגיזיה ועבודה: **ומי מליס אמרי**. דטעמא דרבי יוסי משום גיזיה ועבודה הוא: **א) בספק מעשר**. כגון שקפך אחד מן המעושרין לתוכס דלמרינן צפ"ב (לקמן דף נט): כולם ירעו עד שישתאבו ויאכלו בזמון לבעלים^א. ספק מעשר אין כהן צא עליו משני דלדין דאס מעשר הוא אין לכהן חלק צו דמעשר קרב שלמים ונאכל לבעלים: **ומי מליס אמריס הכי**. דטעמא דרבי מאיר משום שלא תשמח תורת מתנות: כל

א) קא משמע לן ומי מצית אמרת הכי א) והתני סיפא שהיה רבי יוסי אומר כל

הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

ללמס אותו שקדם הוי עשירי אפי' ישחוק צו והוה ליה כאליו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי דאין אחד עשר קדוש שלא נעקר שם עשירי ממנו וכן צהיהא דסוף פ"ב דחולין (דף נא): דמתת אמנו פרט ליחוס דלוקומנא צוה פירש למיתה וזה פירש לחיים וכן צפרק

סבר לה כרבי יוסי הגלילי^א **דאמר אפשר לצמצם בידי שמים וכל שכן בידי אדם ניבוא כתנאי** נמצא מכוון בין שתי עיירות לא היו עורפין ר' אליעזר אומר שתיהן מביאות שתי עגלות מאי לאו בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אי אפשר לצמצם ורבי אליעזר סבר אפשר לצמצם ותיסברא אי קסבר תנא קמא אי אפשר לצמצם אמאי לא היו עורפים יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו אלא א להני תנאי דכולי עלמא אפשר לצמצם והכא בקרובה ולא קרובות קמיפלגי דתנא קמא סבר קרובה ולא קרובות ורבי אליעזר סבר קרובה ואפי' קרובות מאי הוי עלה אמר רב חייא בר אבין אמר רב עמרם תנא נמצא מכוון בין שתי עיירות ר' אליעזר אומר שתיהן מביאות שתי עגלות והכמים אומרים יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו מאי קסברי רבנן אי קסברי רבנן אי אפשר לצמצם ואפילו בידי

אדם שמע מינה: ר' טרפון אומר א (הכהן) בורר לו את היפה: מאי טעמא דרבי טרפון קא סבר ההוא דבריא נפק ברישא: ר' עקיבא אומר משמינן כו': אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הכהן גנוטל א בחושה אמר ליה רבי חייא בר אבא לרבי יוחנן והא אגן משמינן ביניהן תגן אמר ליה א) עד דאכלת כפנייתא כבבל דרגימנא מסיפא דקתני סיפא מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר המוציא מחבירו עליו הראיה ואי סלקא דעתך משמינן ביניהן דכי הדדי פליגי א) הכי נמי ליפלגי גבי הדדי אלא מאי משמינן שומן יהא ביניהן דאמר ליה לכהן אייתי ראיה דכבוד הוא ושקיל: והשני ירעה עד שישתאב וחייב במתנות ורבי יוסי פומר: מאי טעמא דרבי מאיר אמר ר' יוחנן הואיל וכהן בא עליו משני צדדין דאמר ליה אי בכור הוא כוליה דידי הוא אי לא בכור הוא הב לי מתנות מיניה ור' יוסי מאי טעמא אמר רבא א) עשו שאינו זוכה כוונה ואע"ג דלא מטא לדיה א) כמאן דמטא לדיה וזבניה לישראל במומיה א"ר אליעזר הכל מודים בספק בכור שאין חליפין ביד כהן שחייב במתנות הכל מודים מאן ר' יוסי פשיטא עד כאן לא קא פטר ר' יוסי התם אלא דחליפין ביד כהן דעשו שאינו זוכה כוונה אבל אין חליפין ביד כהן לא מהו דתימא טעמא דרבי יוסי דקסבר דאי מחייבת ליה במתנות אתי ליה לידי גיזיה ועבודה אע"ג דאין חליפין ביד כהן א) והתני סיפא שהיה רבי יוסי אומר כל

פרק שני בכורות

יה.

ללמס אותו שקדם הוי עשירי אפי' ישחוק צו והוה ליה כאליו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי דאין אחד עשר קדוש שלא נעקר שם עשירי ממנו וכן צהיהא דסוף פ"ב דחולין (דף נא): דמתת אמנו פרט ליחוס דלוקומנא צוה פירש למיתה וזה פירש לחיים וכן צפרק

צהמה המקשה (חולין דף עז.) גבי הא דצעי רצח הלכו צאצרים אחר הרוב ויש לדחות הדיא דלקמן צפרק צמרא (דף ס:) דלפילו סבר אי אפשר ללמס כיון דאין יכול להכיר אי זה קדם משעו לחבירו ומכוין לקרות שניהם עשירי וצבת אחת קראס לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואח"כ לאחד עשר עשירי וצסמוך דקאמר התם דכל צבת אחת תרווייהו קדשי לאו ממש צבת אחת צלמנאס אלא כדפרשינן ומיזה קשה דצעירוצין פרק מי שהולאוהו (דף ג.) וצפ"ב דקדושין (דף נא.) פריך מנא דילנא שנים צעשירי לרצה דלמר כל שאינו צוה אחר זה אפי' צבת אחת אינו ומשמע דקשה ליה דהוה לן למימר דכיון דצוה אחר זה אין יטו האחריון קדוש צבת אחת לא יהא קדוש לא זה ולא זה כמו מקדש אשה ואחומה והיאך יכול להיות זה שטו^א דל קריאתה שם דיחיל מהכא כיון דאי אפשר ללמס וממה נפשך עשירי מאליו קדוש וי"ל דמצמרא פריך היאך הוא א) הקדוש כיון^א דאינו קדוש אלא מתמת דיבורו:

אדאכלת כפנייתא כבבא **תרגימנא**. פירש

צקונטרס בעוד א) שהייתה אוכל תמריס כבבל ומעדן את עצמך טרחנו ליישבה וכן פירש רבינו שמואל צפ' בית כור (צ"ג דף צו קו): וקשה דהוה ליה ללמקט תמריס דכפנייתא הוא לשון גריעותא כדלמר בריש כבל מערצין (עירוצין דף כח): דכפניות אין ניקחות כצקפ מעשר אלא אומר דה"פ מוטב שהיה לך להיות אללי ולטרות צהלכה ולפרשה משהייתה אוכל כפניות כבבל א) **עשו את שאינו זוכה כוונה**. הא דלמר כסוף כל הגט (גיטין דף ג.) גבי מלוה מעות את הכהן ואת הלוי להיות מפריש עליהם ממלקס הא מני ר"י דלמר עשו את שאינו זוכה כוכה ארבי יוסי דהכא קאי כוליה חד טעמא הוא דהתם נמי חליפיו ציד כהן שחרי נתן לו המעות ולא קאי א) ארבי יוסי צפ' שנים אוחזין (צ"מ דף ג.) גבי השוכר את הפועל ילקט צנו אחריו דמפרש התם טעמא דר' יוסי משום דעשו שאינו זוכה כוכה דהתם טעמא אחריןא) משום תקנת עניים כדמפר' התם עניים גופייהו ניתח להו וכו' והשתא למאי יט דפריך לא קשה מידי צהא דפסיק שמואל כר' יוסי צהיהא דשנים אוחזין וצגיטין לא צעי לאוקמי מתני' דהתם א) כר' יוסי אלא אמרי' לא מוקמינן לה כחידאיה שמא דלא סבר לה כר' יוסי צגיטין: הכל

עין משפט ונר מצוה

בבא א מיי' פ"ט מהל' רומח הל"מ:
ג ב מיי' פ"ה מהל' צטרות הל' א טושיע יו"ד סי' שח סעי' א:

רבינו גרשום

סבר לה כר' יוסי. ואמתי לרבא לא ידעינן דתנא קמא סבר אי אפשר לצמצם והויין שתייהן רחוקות כדאמרן בתנור: ותיסברא. ליתנא קמא אי אי אפשר לצמצם אמ כן לא סניא דלא הוייאי חדא קרובה: יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו. אם אני הקרובה תבא העגלה עלי ואם תחרתי הקרובה תבא עליה: מאי הוי עלה.

לרבנן אפשר או אי אפשר: אלא ש"מ אי אפשר לצמצם קסבר ומשום הכי יביאו אחת ויתנו כדאמרן: אמר ר' חייא משהו דר' יוחנן משמינן דאמר ר' עקיבא היינו שימשו איהו הוא לחכוש מן האחד וישול הכהן כחכוש כלבד: א"ל ר' חייא לר' יוחנן. בשעה שלמד זה הלכה ממנו: והא אגן משמינן תני. דמשמע שחלקו בעליו בשוה: כפנייתא. תמריס רעים: מסיפא. מרוקיא דסיפא המוציא מחבירו ע"ה דאי ס"ד משמינן ביניהן לחלוק הכל בשוה כסיפא נמי ליפלגי בשוה: אלא מאי משמינן. שמן יהא ביניהן. כלומר דסבירא ליה לר' עקיבא דיד כהן על התחתונה דשמיך כחוש והשומן שחברו מוטב מזה הוא ביניהן ואמר לו ישראל אייתי ראיה דהאי בכור ושקול ואי לא לית לך תו מריו: מיט' דר' מאיר. דפחריי במתנות. א) לר' עקיבא לא צריך למיבני מיט' מחייב משום דכיון דמצריך ליה רעייה ומסתאב ודאי דינו שהיא חייב במתנות הואיל ואסתאב ליה אלא לר' מאיר דלא מצריך ליה ליסתאב אמאי מחייב במתנות הא אמתי יש לו דין כבור עליו: אמר ר' יוחנן הואיל וכהן בא עליו מב' צדדין כו'. את שאינו זוכה בו כהן שהוה ביד ישראל שפטור מן המתנות כוונה באותו שהוא ביד כהן שפטור ואצ"ג דלא זכה ביה באידין שרייה רבנן כמאן דוכה ביה וחסוב כמו שמכורו לישראל כבור במזמו בשביל זה שזכה בו כהן לעצמו נמצא שחליפיו דאותו של ישראל הוא ביד כהן ומכר לו הכל הגוף והמתנות הילכך פוטו ר' יוסי: הכל מודים בספק בכור שאין חליפיו ביד כהן. כגון ספק זכר ונקבה דאין כאן לכהן כלום אותו ודאי חייב במתנות: מהו דתימא טעמא דר' יוסי. לאו משום חליפין אלא משום דאי מחייבת ליה במתנות סבר חולין

א) דכי רבינו אלנו מונן דהלל לכאורה סתם מתני' דהוא ר"מ ור"י שניהם אליבא דר"ע ור"ע נמלקו ול"ה השני ירעה עד שסתאב ור"ע.

א) דכי רבינו אלנו מונן דהלל לכאורה סתם מתני' דהוא ר"מ ור"י שניהם אליבא דר"ע ור"ע נמלקו ול"ה השני ירעה עד שסתאב ור"ע.

א) דכי רבינו אלנו מונן דהלל לכאורה סתם מתני' דהוא ר"מ ור"י שניהם אליבא דר"ע ור"ע נמלקו ול"ה השני ירעה עד שסתאב ור"ע.

א) דכי רבינו אלנו מונן דהלל לכאורה סתם מתני' דהוא ר"מ ור"י שניהם אליבא דר"ע ור"ע נמלקו ול"ה השני ירעה עד שסתאב ור"ע.

עין משפט
נר מצוה

נא א מיי פֿיע מהל'
כטס העל'ג:
נב ב מיי פֿיע מהל'
כזרות
הלכה ר סמנ עשין ריד
טושע יויד מי' שז טעני
6:

גג ג מיי שס הלוי' טושע'
שס טעני' ז:
גד ה ו מיי פֿיע מהל'
דטוהס הלכה ז סמנ
עשין קמנ טושע' יויד מי'
שז טעני' ז:
נה ז מיי' שס סמנ עשין
קמנ טושע' יויד מי'
שז טעני' ג:
נז ח ט י מיי' שס טושע'
שס טעני' ד:

שיטה מקובצת

א וסי אפיג דאין חליפיו נני פטור והא דקתני חליפיו לרבוי:
ס אין חליפיו ביד כהן נמי פטורא דאי:
ז היכא חליפיו ביד און ת' נמקח:
ח קמי' אמר רב פפא אור ו' נמקח:
ט אלא הואיל וכהן בא עליו משני תרבות בספק בכור ואור ו' נמקח:
י מתנות ואפילו פפא אור ו' נמקח:
יא אלא הואיל וכהן בא עליו משני תרבות בספק בכור ואור ו' נמקח:
יב שני רחילות.
יג היכא בריא דבתי הוא אור רבי אמר:
יד חייא בר אבא אר' יוחנן משני:
טו כהן.
טז עיני בתמי' קלמן דף לה ע"ב:
יז דניחא ליה אור ו' נמקח:
יח שני רחילות.
יט עיני בתמי' דף ט:
יז עקיבא דכהן נחוש כחוש נושע הדרי מחדא היא דאחילידי ואיכא למימר קמא ברי ואיכא למימר בתריא ברי ואמר ליה לכהן ולו ואיתימא ראה ואפק אבלי:
יט עליו הכהן משני כר יוסי הלמרא

הדאיל:
יז תרבות דרמי טעמא דארנ' נמקח:
יט הוא חייב הסיד':
טן עון מחבירו עליו הראיה:
יז פסידא כהן היכא דאיכא ספיקא דמפסיד בעל:
יז דתרי זכרים מחדא נפקו:
יז ליה לר' טרפון:
יז דתך דילידא אות ר' נמקח:
יז און כספק:
יט כמו יחלוקי דר"ט:
טן גבר כיון דאין אחד מהם מוחזק צריך לומר:
יז לתקן רבא נבי תרבת כמו נמקח וכהן כן ליש'
יט ומשעבר ליה חצירו אי נמי וכר תרבת נפשיה נמקח:

רבנו גרשום

הוא ראתי לדיי גיזה.
הילכך דאפיג דאין חליפין ליפטור:
א קמיל' ר' אלעזר בדשום חליפין הוא היכא דאין חליפין חייב:
ומי מציא אמרת הכי.
דניסק ארעתיך דר' יוסי משום דאי מחייבת ליה אמר:
והנני סיפא.
בפימיה וכר יוסי אמר כי שחליפיו כר'.
אלמא דטעמיה משום חליפין:
מהו דתימא ר' יוסי.
לא בעי חליפין אלא לרבוי דר' מאיר קאמר וכר להכי איצטרך ר' אלעזר למימר דחייב:
בספק מעשר.
כגון קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין העשירי מעשר והתשיעי קרב בכומו ואחד עשר כגון קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין העשירי מעשר והתשיעי קרב בכומו ואחד עשר עשירי שלמים והיינו ספק מעשר ששטור מן המתנות דאין יכול לבוא עליו משני צדדין וכיש מעשר ודאי דפטורה דהוי קדוש קלים וישראל אכיל ליה כולה חזק מאמירין:
ור' מאיר מחייב.
אלמא דאין מחייב ר' מאיר אלא מבכור דבא משני צדדין אבל במעשר לא מחייב ולא איצטרך דרב פפא:
אכתי איצטרך דהכתן בורר לו את היפה וההוא דבריא נפק ברישא:
וניחוי.
השתא אי שמן מית והיינו דבריא דכהן הוא כר':
חזר בו ר' טרפון.
ממאי דאמר מעיקרא בורר אלא סבר דיחלוקי אפי' שניהם חיים:
ר' עקיבא אמר המוציא מחבורו עליו הראיה כר'.
כלומר דברשותא דבעה"ב קאי וכהן בעי איתויי ראיה:
לשנים שהפקידו אצל רועה שתי בהמות ומתה אחת מהן ואין יודע הרועה של מי המתה והוה הדין שבניהי החייה בנייהו ומסתלק והוי כמון מוטיל בספק

יח:

הבב מודים בשנים שהפקידו אצל רועה בו.
צפרק המפקיד (ב"מ דף לו:)
פריך דרצא דלרצא אהא דלאמר רצא דשמי כריכות הוא ליה למידק כר':
שמונ"ח רועה ביניהם ומסתלק.
אין זה כי ההוא דגזול אחד מחמשה בני אדם דלמרי' מניה גזילה צנייהס ומסתלק ופריך צפ' המפקיד (שס.)
ושקלי ליה כולה ואולי והאמר ר' אבהו בר זבדא ספק הנוח למתלה לא יטול ואס נטל לא יחזיר ומפרש דמניח דקאמר גבי גזל היינו שנייה צידו או ציד צית דין עד שיתצבר של מי הוא אצל הכא לא חיישינן אי שקלי לה כולה ואולי דמיידי כשהפקידו^(א)
לו שלא מדעתו ואינו מוטל עליו לשמור ולא הוי ילא^(ב)
בספק הניוח ואי מסתלק דהכא בעי למימר שיחלוקו צנייהס הוי ממש כמו יט דרבי טרפון ואס רואה לומר מסתלק וכל דלסיס גבר יט כריך לומר דהא דמדמי להא דר' טרפון לשנים שהפקידו אצל רועה הכי קאמר לכיון דהתס כל דלסיס גבר ולא אמרינן ציה המוציא מחבירו עליו הראיה סברא הוא לתקן יט כמו כן

גבי כהן^(א)
(שיחלוקו):

אקנויי קא מקני ליה מקום בחצרו.
ואפי' צלא קנין קא קני דגמר ומשעבר יט נפשיה אי נמי כמה פעמים הרועה פותח ונוטל כלאמר^(ב)
תיזיל איהי ותמוד ותפתח וצרשות צעל הצית קא ממוזיק:
דהך

**הוא והאי דאיכא דבעל הבית ואי כחוש מית דבעל הבית מית והאי דאיכא ו דכהן הוא אמר [רבי] אמי חזר בו ר' טרפון:
ר"ע אומר המוציא מחבירו עליו הראיה:
אמר רבי חייא יט משל ר' טרפון למה הדבר דומה לשנים שהפקידו אצל רועה שמניח רועה ביניהם ומסתלק ומשל דרבי עקיבא למה הדבר דומה לאחד שהפקיד אצל רב פפא הכל מודים בשנים שהמוציא מחבירו עליו הראיה אלא כמאי פליגי ר' עקיבא פליג רועה שמניח רועה ומסתלק ור' טרפון פליג באחד שהפקיד אצל בעל הבית ו' אמר רבא ואיתימא רב פפא הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה שמניח רועה ומסתלק ובאחד שהפקיד אצל בעל הבית יש'
המוציא מחבירו עליו הראיה לא נחלקו אלא בחצר בעה"ב ורועה כהן יט רבי טרפון סבר אקנויי קא מקני ליה בחצירו^(א)
ז יט גי' וניחא ליה דליתעביד מצוה [בממוניה] והוה ליה כשנים שהפקידו אצל רועה שמניח רועה ביניהן ומסתלק ור"ע סבר כיון דאית ליה פסידא לא מקני ליה מידעם והוה ליה כאחד שהפקיד אצל בעל הבית שהמוציא מחבירו עליו הראיה:
מתני' ישתי יט רחיליו שלא ביכרו וילדו שני זכרים^(ב)
שניהם לכהן זכר ונקבה הזכר לכהן שני זכרים ונקבה אחד לו ואחד לכהן רבי טרפון אומר הכהן בורר לו את היפה רבי עקיבא אומר רועה שמניח רועה ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פוטר מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר 'המוציא מחבירו עליו הראיה ישתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות אין כאן לכהן כלום 'אחת ביכרה ואחת לא ביכרה^(א)
וילדה שני זכרים אחד לו ואחד לכהן ר' טרפון אומר הכהן בורר את היפה ר' עקיבא אומר משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פוטר שרבי^(א)
יוסי אומר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ורבי מאיר מחייב מת אחד מהן ר' טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר 'המוציא מחבירו עליו הראיה זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום:
גמ' צריכא דאי אשמועינן קמייתא בההיא קאמר ר' עקיבא יט דתרי מחדא אבל^(ב)
רחיליו שלא ביכרו דתרי מחדא וחד מחדא אימא מודי ליה לר' טרפון דהך דילידא חד שביח טפי ואי אשמועינן הא בהא קאמר רבי עקיבא דתרווייהו לא ביכרו אבל אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה וילדו שני זכרים אימא מודי ליה לר' טרפון דהך**

שילדה שני זכרים [מ].
התס קאמר ר"ע כהן נוטל כחוש:
משום דטרי מחדא.
רכל נפקו ומספקא אצל שני רחלים.
שילדו שני זכרים ונקבה דמרי יט נפקו מחדא ומד מחדא:
אימא מודי ליה יט ו דהך דלפיכך הוא יפה שילא יחיד ולא היתה הנקבה עמו וזכו ולאי צכור גמור:
(ו) מ ו דהך

הלוקח עובר פרתו:

כל שחליפיו נו'.
אי אמרת בשלמא טעמא דרבי מאיר גבי צכור משום דצא עליו יט משני לרדין היינו דקנסיב ר' יוסי הש"ס^(א)
דהואיל וחליפיו ציד כהן פטור דאינו יכול לומר אי צכור הוא כולו דידי הוא דהוי כמאן דוצניה לישראל אלא אי אמרת טעמא דר' מאיר משום שלא

כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ורבי מאיר מחייב חליפין ביד כהן אין אין חליפין ביד כהן לא מהו דתימא ר' יוסי יט לרבוי דר' מאיר קאמר ליה לדידי אפי' אין ס חליפין ביד כהן דאי מחייבת ליה במתנות אתי ליה לדיי גיזה ועבודה לדידך אודי לי מיהא היכא דחליפין ביד כהן דעשו שאינו זוכה בזוכה ואמר ליה ר' מאיר לא י ואמר רב פפא הכל מודים בספק מעשר ישפטור מן המתנות הכל מודים מאן ר' מאיר פשיטא עד כאן לא קמחייב ר' מאיר התם אלא יט בספק בכור הואיל ובא עליו כהן משני צדדין אבל ספק מעשר לא מהו דתימא טעמא דר' מאיר דלא תשתכח תורת מתנות יט אפילו ספק מעשר נמי קא משמע לן וכו' מצית אמרת הכי והקתני סיפא שהיה ר' יוסי אומר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ורבי מאיר מחייב מהו דתימא ר' מאיר אפי' ספק מעשר מחייב והא דמיפלגי בחליפין להודיעך כחו דרבי יוסי דפטור אפי' היכא דכהן בא עליו משני צדדין קא משמע לן:
מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו:
אמאי יחלוקו ניהוי אי שמן מית דכהן

**הוא והאי דאיכא דבעל הבית ואי כחוש מית דבעל הבית מית והאי דאיכא ו דכהן הוא אמר [רבי] אמי חזר בו ר' טרפון:
ר"ע אומר המוציא מחבירו עליו הראיה:
אמר רבי חייא יט משל ר' טרפון למה הדבר דומה לשנים שהפקידו אצל רועה שמניח רועה ביניהם ומסתלק ומשל דרבי עקיבא למה הדבר דומה לאחד שהפקיד אצל בעל הבית שהמוציא מחבירו עליו הראיה אלא כמאי פליגי ר' עקיבא פליג רועה שמניח רועה ומסתלק ור' טרפון פליג באחד שהפקיד אצל בעל הבית ו' אמר רבא ואיתימא רב פפא הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה שמניח רועה ומסתלק ובאחד שהפקיד אצל בעל הבית יש'
המוציא מחבירו עליו הראיה לא נחלקו אלא בחצר בעה"ב ורועה כהן יט רבי טרפון סבר אקנויי קא מקני ליה בחצירו^(א)
ז יט גי' וניחא ליה דליתעביד מצוה [בממוניה] והוה ליה כשנים שהפקידו אצל רועה שמניח רועה ביניהן ומסתלק ור"ע סבר כיון דאית ליה פסידא לא מקני ליה מידעם והוה ליה כאחד שהפקיד אצל בעל הבית שהמוציא מחבירו עליו הראיה:
מתני' ישתי יט רחיליו שלא ביכרו וילדו שני זכרים^(ב)
שניהם לכהן זכר ונקבה הזכר לכהן שני זכרים ונקבה אחד לו ואחד לכהן רבי טרפון אומר הכהן בורר לו את היפה רבי עקיבא אומר רועה שמניח רועה ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פוטר מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר 'המוציא מחבירו עליו הראיה ישתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות אין כאן לכהן כלום 'אחת ביכרה ואחת לא ביכרה^(א)
וילדה שני זכרים אחד לו ואחד לכהן ר' טרפון אומר הכהן בורר את היפה ר' עקיבא אומר משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פוטר שרבי^(א)
יוסי אומר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ורבי מאיר מחייב מת אחד מהן ר' טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר 'המוציא מחבירו עליו הראיה זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום:
גמ' צריכא דאי אשמועינן קמייתא בההיא קאמר ר' עקיבא יט דתרי מחדא אבל^(ב)
רחיליו שלא ביכרו דתרי מחדא וחד מחדא אימא מודי ליה לר' טרפון דהך דילידא חד שביח טפי ואי אשמועינן הא בהא קאמר רבי עקיבא דתרווייהו לא ביכרו אבל אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה וילדו שני זכרים אימא מודי ליה לר' טרפון דהך**

שילדה שני זכרים [מ].
התס קאמר ר"ע כהן נוטל כחוש:
משום דטרי מחדא.
רכל נפקו ומספקא אצל שני רחלים.
שילדו שני זכרים ונקבה דמרי יט נפקו מחדא ומד מחדא:
אימא מודי ליה יט ו דהך דלפיכך הוא יפה שילא יחיד ולא היתה הנקבה עמו וזכו ולאי צכור גמור:
(ו) מ ו דהך

פרק שני בכורות

כל שחליפיו נו'.
אי אמרת בשלמא טעמא דרבי מאיר גבי צכור משום דצא עליו יט משני לרדין היינו דקנסיב ר' יוסי הש"ס^(א)
דהואיל וחליפיו ציד כהן פטור דאינו יכול לומר אי צכור הוא כולו דידי הוא דהוי כמאן דוצניה לישראל אלא אי אמרת טעמא דר' מאיר משום שלא תשתכח תורת מתנות אמאי נקט רבי יוסי טעמא משום דחליפיו ציד כהן הא לר' מאיר נמי מה"ט לפטור^(א)
אלא יט ודאי טעמא לאו משום שלא תשתכח תורת מתנות הוא יט:
אי שמן מים ודקן הוא.
האי דמית דהא רבי טרפון אמר כהן צורר לו את היפה:
חזר צו רבי טרפון.
מקמייתא דלאמר כהן צורר לו את היפה וסבר לשנייה יט חלק בשנייה:
לשנים שהפקידו אצל רועה.
שתי בהמות ומתה האחת ואין ידוע של מי מתה:
שמויה רועה.
צין^(א)
שנייה לחלקה ומסתלק דהכל ליכא למימר המוציא מחבירו^(ב)
יט וממני' נמי דקאמר רבי טרפון [מ].
יחלוקו כגון שאותו ספק צכור המי נמסר לרועה ואתי צעל הצית וכהן גבי רועה לייכא מוציא מחבירו דהא לא קאי צרשותא דחד מינייהו:
ומשל דרבי עקיבא לאחד שהפקיד אצל צעל הצית.
והניחה צעדרו ומתה בהמה אחת צעדרו ואומר שלך מתה והלה אומר אחת מאותן שלך מתה המוציא מחבירו עליו הראיה וממני' נמי דמרע ליה ר' עקיבא לנחו של כהן כשישן צרשות צעל הצית דהוי כהן מוציא מחבירו:
אלא כמאי פליגי.
הואיל ולאו צדק גוגא קמיתלרא ממני':
ר' עקיבא פליג בשנים שהפקידו אצל רועה.
צתמיה.
הא ודאי ליכא למימר המוציא מחבירו עליו הראיה:
לא נחלקו אלא.
כגון שהצכור חי עומד צתלר צעל הצית וכהן רועה כל בהמותיו של צעל הצית:
אקנויי אקני ליה צעל הצית לכהן מקום חציריו כדי שיזכה כהן בצכורות כשיוולדו מיד דתיקני ליה חצירו:
דניחא ליה לאינש דספעידו מלוה צממוניה.
שיגדלו צכורותיו של כהן חציריו והוה ליה חצר של שנייהס והוי האז חצר כי רועה וכאילו שנים הפקידו אצלו הילכך חולקין דצרשות שנייהס עומד:
פסידא.
יט היכא דליכא ספיקא מפסיד צעל הצית יט קיימא חצר צרשות כהן:
בתנ"י
אחד
שן שהרי היתה נקבה עמו ואיכא למימר נקבה ילאת תחלה:
משמנין צנייהן.
כהן נוטל כחוש:
יחלוקו.
דחזר צו ר' טרפון מקמייתא:
שני זכרים ושתי נקבות אין כאן לכהן כלום.
דאיכא למימר כל חדא ותדא ילדה זכר ונקבה וילאת נקבה תחלה:
שחליפיו ציד כהן.
שהכהן נוטל אחת מן הספיקות פטור האחר מן המתנות דעשו את שאינו זוכה כחוסה:
זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום.
דשמא אותה שלא ציכרה ילדה הנקבה ואותה שכבר ציכרה ילדה זכר:
גמ'
קמייתא.
רכל

מילתא והמוציא מחבירו עליו הראיה:
**אצל שני זכרים ונקבה דמרי יט נפקו מחדא ומד מחדא:
אימא מודי ליה יט ו דהך דילידא חד שביח טפי.**
שצית מעולה: מתני'
שהפקידו אצל בעה"ב והמוציא מחבירו ע"ה.
להכי נקט שנים שהפקידו אצל רועה ואחד שהפקידו אצל בעה"ב שכן בני אדם בי מפקידין בהמתן אצל רועה ואחד דרכו להפקיד אצל בעה"ב:
בהא ב' רחילות שלא ביכרו ברוח שלא דחקו אחד והוא הבכור ודאי ולימא אפי' לר' עקיבא יטול השמן הכהן:
בהא ב' רחילות שלא ביכרו קאמר ר"ע דהכהן נוטל כחוש משום דתרווייהו לא ביכרו ומספקא לן איזו ילדה הכחוש אם זו שילדה זכר ונקבה אם זו שילדה זכר לבדו שצריך ראה^(א)
הא לא בכירי שביח טפי ויטול הכהן הבריא צריכא דבגולה פליג ר"ע:
אם זו שילדה זכר לבדו שצריך ראה^(א)
הא לא בכירי שביח טפי ויטול הכהן הבריא צריכא דבגולה פליג ר"ע:
(ב) נראה דלי' אצל אחת ציכרה ואחת לא ציכרה דהא דלא צכיר שניה טפי והויא דיעול הכהן הציכל צריכא וכו'.

מסורת הש"ס

(א) צ"מ לו:
(ב) נלקמן גמ.
פסחים ד:
צ"מ טע"ן.
(ג) נלקמן לה"ג.
(ד) צ"ל מלמדא וגי' צ"ק לגמריה.
(ה) אפשר דפוטר ע"י צ"ק.
(ו) אותה אחת הנשאלת צ"ן צ"ק.
(ז) לר' טרפון צ"ק.
(ח) אצלו צ"ק.
(ט) כספק צ"ק.
(י) צ"ק מ"ו.
(יא) גיטין ע"ה.

הגהות הב"ח

(א) נבי בחלו דניחא ליה:
(ב) שם בשנה שני זכרים נותן ענייהס:
(ג) שם לא ציכרה וילדו כר' מאיר כ"ל ואות ו' נמקח:
(ד) גמ' אצל שתי רחלים שלא נמכרו:
(ה) רש"י ד"ה שנייהס וכו' מחבירו עליו הראיה וממני':
(ו) ר"ה דהך דילידא חד:

מוסף רש"י

בשנים שהפקידו אצל רועה.
זה נראה לאחד זכר שנים, זה אומר שנים של זה אחר שנים של י' בתי' דר).
כגון שחליפיו ביד כהן.
כהן האז ספק כטר שסתק טעל את אחיו, פטור ישאל מן המתנות דזרעו ולחיים וקניה, דעשו שאליו וזכה כוסה [קס"ח].

רבנו גרשום (המשך)

וחולקין.
כך האחד שהוא חי מנה ביניהן בין כהן לישראל הילכך חולקין בעל לאחד שהפקיד אצל בעל הבית בהמה אחת.
וערבה פליגי.
הואיל ור' חייא אמר דגראין דברי זה ודברי זה ומכיר ראיה לזה ולזה אלא כמאי פליגי אמאי לא מרור אהדרי והלא שניהן שריש שהפקידו אצל רועה דהכי דינן ושורין נמי באחד שהפקידו אצל בעל הבית.
(לאו) ר' עקיבא פליג בשנים שהפקידו אצל רועה.
אפיג דאיכא למימר שרועה מניח קנינה ומסתלק אפי' הכי קיימא ר' עקיבא שהמוציא מחברו עליו הראיה:
ור' טרפון פליג באחד שהפקיד.
כלומר דלא פליגי אלא הכל מודים בשנים ובאחד כר':
הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה.
היינו אם מסר בעה"ב בהמתו שלא ביכרה לרועה דיש עליה נמי רשות כהן וילדה יט זכרים ברשות הרועה ודאי יש דין שיחלוקו.
ובאחד שהפקיד אצל בעה"ב כגון שברשות בעה"ב והבהמה מסרה בעה"ב לרועה כהן:
ר' טרפון סבר אקנויי אקני ליה.
בעה"ב לרועה כהן מקום בחצרו שהיה בכורו שם דניחא ליה לבעה"ב דהיתעביד מצוה בחצרו שיגדל בכורו של כהן שם והוה ליה כשנים שהפקידו אצל רועה ב' הן הכהן ובעה"ב והחצר היא הרועה שיש לשיניהם רשות בה:
שמיני גזילה בנייהן.
הילכך יחלוקו:
ור' עקיבא סבר כיון דאית ליה פסידא.
לבעל הבית דזימנין דמית הבכור ואתי כהן ואמר לא בכור מית אלא חרא בהמה דידך מית ומשום הא חחששא לא מקני ליה מקום והוה ליה כהן אצל חצר באחד שהפקידו אצל בעה"ב שכן היה

